

De mogelijkheden tot de aanleg van een derde tennisbaan op Vlieland.

P.J.Zumkehr.

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midsland – Terschelling
Augustus 2012

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2012. De mogelijkheden tot de aanleg van een derde tennisbaan op Vlieland.
Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midslan-
Terschelling, Augustus 2012.

Opdrachtgever.
TCV'91, Vlieland

Uitvoerder.
Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.
P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3
8891 GE Terschelling-Midslan
tel. 0562-449196
mob. 06.50.816.092
e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau
Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan
met bronvermelding.

De mogelijkheden tot de aanleg van een derde tennisbaan op Vlieland.

P.J.Zumkehr.

1. Inleiding.

De tennisvereniging van Vlieland, TCV'91, beheert een complex van twee tennisbanen. Het complex ligt in een bosperceel ten oosten van het dorp Oost-Vlieland, waarin ook het zwembad is gelegen. TCV'91 heeft het initiatief genomen het complex met een derde baan te willen uitbreiden. Daarbij gaat binnen het perceel een klein deel van het bos verloren. Meerdere locaties komen binnen het perceel in beginsel voor uitbreiding van het complex in aanmerking.

Op Vlieland zijn een meerdere wetgevingen ter bescherming van natuur- en landschap van toepassing. Het gaat dan met name om Natura2000, de Flora- en faunawet en de Ecologische Hoofdstructuur. Voor het realiseren van het plan is het wettelijk verplicht de gevolgen voor de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen. TCV'91 heeft aan Zumkehr Ecologisch Adviesbureau te Midsland Terschelling gevraagd de aanwezige beschermde natuurwaarden te inventariseren, en de mogelijkheden tot uitbreiding van het complex te analyseren.

2. Het plangebied.

Het plangebied betreft een perceel gelegen in het boscomplex van Oost-Vlieland tussen de bebouwing van het dorp en de Kampweg, de weg die van zuid naar noord door het boscomplex loopt. Het perceel wordt aan alle zijden geflankeerd door verharde paden. Aan de noordzijde gaat het om De Uitlegger, aan de zuidzijde om De Drift.

Het perceel bestaat voor 40% uit een kavel waarop het zwembad Fliduinen is gebouwd en waarop het complex van twee tennisbanen en bijbehorend clubhuis staat. Het overige deel van het perceel bestaat uit bos; deels naaldbos, deels loofbos.

Aan alle zijden van het plangebied zijn aangrenzende percelen ingeplant met bos; ook tussen de bebouwing van het dorp en het plangebied is een smalle strook naaldbos aanwezig.

Zie verder de kaartjes in dit rapport.

3. Het plan.

Het plan betreft de aanleg van een derde tennisbaan binnen het perceel. Er zijn hier twee vragen aan de orde, namelijk:

- is het mogelijk, gezien de natuurbeschermingswetgeving, binnen het perceel een derde tennisbaan te realiseren, en
- welke locatie binnen het perceel heeft daarbij de voorkeur.

Wat betreft de locatie wordt gekeken naar het hele perceel, niet uitsluitend naar de kavel waarop het zwembad en de tennisbanen gelegen zijn.

De aan te leggen tennisbaan heeft een oppervlak van 36,6 x 18,3 meter (670 m²). Het betreft een duurzame baan van schone natuurproducten, die geen milieubelasting geeft. De vloer is waterdoorlatend, en is voorzien van een toplaag met een kunstgrasmat met als infill schoon, droog, rondkorrelig zandkwarts. De vloer scheidt geen ecosysteemvreemde mineralen af en belast de omgeving niet.

4. Wettelijk kader.

4.1. De Natuurbeschermingswetgeving in Nederland.

In dit hoofdstuk is de relevante ecologische wet- en regelgeving kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§3.1.1) en soortbescherming (§3.1.2).

4.1.1. Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming worden gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd. Het gaat daarbij om de Natura2000 gebieden (Speciale beschermingszones; SBZ's), natuurreservaten in het kader van de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Planologische Kernbeslissing Waddenzee III.

Natuurbeschermingswet

In de in oktober 2005 in werking getreden nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 is de gebiedsbescherming geregeld van Natura2000 gebieden en van Beschermd Natuurmonumenten. Deze gebieden omvatten de SBZ's, de Natuurmonumenten in het bezit van het rijk c..q. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in particulier eigendom. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijngebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura 2000 gebied of Beschermd Natuurmonument plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van de SBZ of de natuurlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat de SBZ wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten of de Minister onder wiens verantwoordelijkheid het gebied beheerd wordt) slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd. Voor Beschermd Natuurmonumenten geldt eveneens de genoemde voorwaarde van 'dwingende redenen van groot openbaar belang' voor vergunningverlening bij 'aantasting van de natuurlijke kenmerken'; een onderzoek naar alternatieven of het uitvoeren van compenserende maatregelen is echter niet verplicht.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (Streekplan Fryslân 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden

aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (pkb) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De pkb is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het pkb-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het pkb-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzee van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de pkb onder meer:
De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn - wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het pkb-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de

Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:
Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.
Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

4.1.2. Soortbescherming.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Op overtreding van artikel 2 staan overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een *inspanning* om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied

waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning om bijvoorbeeld verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

Met ingang van 2005 zijn een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie categorieën van soorten. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:

soorten waarvoor *vrijstelling* mogelijk is (licht beschermde soorten);

soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde *gedragscode* (middelzwaar beschermde soorten);

soorten waarvoor *onthefing* moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanenbloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat er vanuit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De *gedragscode* die voor vrijstelling is vereist moet ter goedkeuring worden ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet *aantoonbaar* volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist *vrijwel altijd* dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort *in relatie tot de omliggende populaties*. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):

de ingreep doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort;

er is geen alternatief voor de ingreep;

er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Voor een ontheffing moet aan alle drie de criteria voldaan zijn.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfsplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen meer. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden. Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet. Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfsplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van het zelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van Flora- en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

De nesten van de volgende vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd:

- Boomvalk
- Buizerd
- Gierzwaluw
- Grote gele kwikstaart
- Havik
- Huismus
- Kerkuil
- Oehoe
- Ooievaar
- Ransuil
- Roek
- Slechtvalk
- Sperwer
- Steenuil
- Wespandief
- Zwarte wouw.

Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten voor de meeste soortgroepen officieel door het ministerie van LNV zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

4.2. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing op het plangebied?

4.2.1. *Natuurbeschermingswet 1998 en Natura2000 gebieden.*

Op Vlieland is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, namelijk:

- *Duinen Vlieland*
- *Noordzeekustzone*
- *Waddenzee*.

Het plangebied zelf is *niet* gelegen binnen de grenzen van een van de Natura2000-gebieden. Het bosgebied ten oosten van de Kampweg, direct grenzend aan de oostzijde van het perceel, maakt echter deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, en is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Het is derhalve verplicht de effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, in het kader van *externe werking* vanuit het plangebied naar het Natura2000-gebied toe, in kaart te brengen.

De grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* ligt op een afstand van 700 meter ten noorden van het plangebied. Het is niet nodig de mogelijke effecten van de realisatie van het plan op de instandhoudingsdoelen van dit Natura2000-gebied in kaart te brengen, daar de afstand tot dit Natura2000-gebied dermate groot is, dat enig effect op basis van de afstand is uitgesloten.

De grens met het Natura2000-gebied *Waddenzee* ligt op meer dan 500 meter van het plangebied. Enig effect van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van dit Natura2000-gebied kan op grond van de grote afstand tussen het plangebied en dit Natura2000-gebied op voorhand worden uitgesloten.

4.2.2. *Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.*

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur komen in het plangebied deels overeen met die van de Natuurbeschermingswet 1998. Bebouwde gebieden vallen buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Het bosgedeelte van het plangebied maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, echter kavel met zwembad en de tennisbanen vallen buiten de EHS.

4.2.3. *PKB-Waddenzee III.*

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

4.2.4. *Flora- en faunawet.*

De soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet zijn ook beschermd in het plangebied. Uitvoering van de plannen is alleen mogelijk als er ten aanzien van de beschermde soorten gehoor wordt gegeven aan de *zorgplicht* en aan *zorgvuldig handelen*. Van belang is echter dat door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur de soorten zijn ingedeeld in drie categorieën met drie beschermingsregimes. Voor soorten uit categorie 1 (algemene soorten) geldt een vrijstelling, voor soorten uit categorie 2 geldt een vrijstelling als wordt voldaan aan de principes van zorgplicht en zorgvuldig handelen, dat wil zeggen dat bij uitvoering van de plannen een gedragscode wordt opgesteld waaruit blijkt dat binnen het plangebied ruimte blijft voor de beschermde soorten en bij de uitvoering van de plannen met de soorten rekening wordt gehouden. Indien hieraan wordt voldaan geldt ook voor soorten uit categorie 2 een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Een

aanvraag voor een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig indien in het plangebied soorten voorkomen uit categorie 3, de strikt beschermde soorten, of als soorten van categorie 2 voorkomen maar niet aan de eisen van zorgplicht en zorgvuldig handelen kan worden voldaan. Voor broedvogels gelden dezelfde overwegingen als voor categorie 2 van de AMvB.

4.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

Habitattypen.

- H1310. Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp.* en andere zoutminnende soorten.
- H1330. Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- H2120. Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen").
- H2130. * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ('grijze duinen')
- H2140. * Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*.
- H2150. * Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno – Ulicetea*).
- H2160. Duinen met *Hippophae rhamnoides*.
- H2170. Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).
- H2180. Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
- H2190. Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn-soorten.

- H 1930. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*).

Broedvogels:

- Lepelaar
- Bruine kiekendief
- Blauwe kiekendief
- Porseleinhoen
- Kluut

Trekvogels en overwinteraars.

- Aalscholver
- Pijlstaart
- Slobeend
- Eider
- Tureluur
- Kleine mantelmeeuw
- Tapuit.

De instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd in het definitieve aanwijzingsbesluit voor het Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, maar zijn enigszins gewijzigd ten opzichte van het concept aanwijzingsbesluit. Onder meer is de Velduil uit de lijst van broedvogels geschrapt.

De kernopgaven voor Natura2000- gebied *Duinen Vlieland* luiden als volgt:

- Ruimte voor natuurlijke verstuing in de witte en embryonale duinen, onder meer van belang als habitat van de Kleine mantelmeeuw en de Strandplevier.
- Uitbreiding en herstel van de kwaliteit van de grijze duinen als habitat van Tapuit en Blauwe kiekendief door het tegengaan van vergrassing en verstruweling.
- Behoud oppervlakte en kwaliteit duinen met Kraaiheide
- Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien (kalkrijk).

5. De natuurwaarden van het plangebied.

5.1. Geomorfologie.

Het bosperceel is rond 1920 ingeplant in een oorspronkelijk open duingebied. De natuurlijke geomorfologie van het duingebied is daarbij gespaard gebleven. Binnen het perceel komen enkele kleine, hooguit 2 meter hoge, duintjes voor. Daarnaast zijn er enkele lage, vochtige valleidelens. Vooral het zuidoosten van het perceel is laaggelegen en vochtig. Voor het overige is het perceel betrekkelijk vlak en kent weinig extreme hoogteverschillen.

5.2. Hydrologie.

Delen van het bosperceel zijn laag gelegen en vochtig. Dit geldt met name voor het loofbos in het zuidoosten van het perceel. In dit deel van het perceel is tijdens de aanplant van het bos een uitgebreid greppelstelsel aangelegd ten behoeve van de ontwatering van het perceel. De greppels wateren af in zuidoostelijke richting.

Daarnaast wordt het bosperceel van noordwest naar zuidoost deels doorsneden door een langgerekte greppel, die tevens in zuidoostelijke richting afwatert.

5.3. Vegetatie.

Het perceel is in juli 2012 onderzocht op voorkomende soorten vaatplanten, mossen en korstmossen. Het onderzoek is uitgevoerd met gebruik van de vereenvoudigde vegetatieschaal van Tansley, waarbij niet alleen de aanwezigheid van de soorten is aangegeven, maar tevens de talrijkheid ervan. Tabel 1 in de bijlage geeft het resultaat ervan weer. Daaruit blijkt dat het perceel opvallend rijk is aan soorten vaatplanten. Diverse soorten mossen komen voor; korstmossen ontbreken daarentegen. De aangetroffen vaatplanten betreffen veelal algemene en weinig kwetsbare soorten. De meeste soorten zijn overigens beperkt tot de buitenrand van het perceel en de berm langs de aangrenzende verharde paden. Ze maken geen deel uit van de natuurlijke bosvegetatie. Binnen het perceel is geen enkele soort vaatplant aangetroffen die geldt als Habitatrictlijn-soort binnen Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Wel geldt het kussentjesmos *Leucobryum glaucum*, dat veelvuldig in het vochtige deel van het bos in het zuidoosten van het perceel voorkomt, als een Habitatrictlijn-soort, die echter op een lijst staat van soorten die beschermd zijn tegen economische exploitatie (plukken). Binnen Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* speelt dit echter geen rol. In het perceel is geen enkele soort aangetroffen die beschermd is door de *Flora- en faunawet*.

De vegetatie van het bosperceel bestaat uit een drietal verschillende delen. Het centrale deel van het perceel, direct grenzend aan de tennisbanen en het zwembad, bestaat voornamelijk uit droog naaldbos van Oostenrijkse den *Pinus nigra nigra*, deels gemengd met Sitkaspar *Picea sitchensis* en zomereik *Quercus robur*. De struiklaag is er slecht ontwikkeld, en bestaat voornamelijk uit Amerikaanse vogelkers *Prunus serotina*, zachte berk *Betula pubescens* en wilde lijsterbes *Sorbus aucuparia*. De kruidlaag wordt gedomineerd door zandzegge *Carex arenaria*, echter plaatselijk komen dichte vegetaties voor van wilde kamperfoelie *Lonicera periclymenum* en braam *Rubus fruticosus s.l.* De moslaag wordt gedomineerd door heideklauwtjesmos *Hypnum jutlandicum*, of op sommige plaatsen door gewoon klauwtjesmos *Hypnum cupressiforme* of gaffeltandmos *Dicranum scoparium*. Ook de bosrand tussen de tennisbanen het aangrenzende verharde pad aan de westzijde van het plangebied bestaat voornamelijk uit dennenbos. Binnen dit deel van het perceel is de struiklaag echter goed ontwikkeld, mede door de aanwezigheid van gewone esdoorn *Acer pseudoplatanus*.

Het noordelijke deel van het bos direct grenzend aan de Kampweg bestaat voornamelijk uit droog tot matig vochtig loofbos van zomereik *Quercus robur*. De struiklaag is er beter ontwikkeld dan onder het naaldbos, maar heeft geen hoge bedekking. De kruidlaag onderscheidt zich niet duidelijk van die onder het naaldbos. De moslaag wordt echter gedomineerd door gewoon klauwtjesmos. In een

enigszins vochtig deel van het bos komen enkele freatofyten voor, waaronder een groeiplaats van zwarte zegge *Carex nigra*.

Het zuidoostelijke deel van het bosperceel wijkt in veel opzichten van het overige deel van het perceel af. Dit deel van het perceel is aangeplant in een voormalige vochtige duinvallei. Het bos is dan ook van nature vochtig. Ten behoeve van de ontwatering is tijdens de aanplant een aanzienlijk aantal greppels gegraven. De boomlaag bestaat voornamelijk uit zomereik en zachte berk, lokaal echter gemengd met Sitkaspar en zwarte els *Alnus glutinosa*. Het bos behoort tot de gemeenschap van berk en zomereik *Betulo-Quercetum* en kan als in vegetatiekundige zin waardevol worden beschouwd. De struiklaag is matig ontwikkeld maar omvat meer soorten dan de andere delen van het bos, waaronder onder meer hulst *Ilex aquifolium* en grauwe wilg *Salix cinerea*. In de kruidlaag komen enkele soorten freatofyten voor, waaronder een opvallende vegetatie van drienvervige zegge *Carex trinervis*. Opvallend is de goed ontwikkelde moslaag met vochtminnende soorten waarin in groot aantal kussens voorkomen van kussentjesmos.

De buitenranden van het perceel zijn ingeplant met een groot aantal soorten houtgewassen, die verder binnen het perceel niet voorkomen.

Op enkele plaatsen waar de kroonlaag van de bomen ontbreekt of sterk is gereduceerd komen in de vegetatie karakteristieke elementen van open duinvegetaties voor. Het gaat dan met name om struikhei *Calluna vulgaris*, kraaiheide *Empetrum nigrum*, gewoon biggenkruid *Hypochaeris radicata*, schermhavikskruid *Hieracium umbellatum* en geel walstro *Galium verum*. Vooral in de zone direct ten zuiden van de tennisbanen komen veel duinsoorten voor. Hier is de boomlaag in recente tijd enkele meters teruggezet. Er komen hier overigens geen zeldzame of kwetsbare soorten voor.

Binnen het perceel komen enkele groeiplaatsen voor van minder algemene vaatplanten. Zo zijn er twee groeiplaatsen van taxus *Taxus baccata*, is er een groeiplaats van langbaardgras *Vulpia myuros* en een groeiplaats van klein timoteegras *Phleum pratense* var *serotina*.

5.4. Broedvogels.

Het perceel is betrekkelijk rijk aan broedvogels. Het betreft echter uitsluitend algemene en niet kwetsbare soorten die goed aangepast zijn aan menselijke omgeving. Voorkomende soorten zijn houtduif, Turkse tortel, grote bonte specht, boomkruiper, winterkoning, heggenmus, merel, zanglijster, roodborst, fitis, tjiftjaf, zwartkop, tuinfluiter, koolmees, pimpelmees, goudhaantje, vink, putter, groenling, huismus, zwarte kraai en ekster. Vooral het vochtige bos in het zuidoosten van het perceel wordt ook gebruikt als foerageergebied door meer kwetsbare broedvogels uit aangrenzende percelen. Het gaat dan met name om houtsnip, zwarte mees en (in 2012) wielewaal.

5.5. Zoogdieren.

Binnen het perceel komen alleen soorten algemene kleine zoogdieren voor, namelijk bosmuis, huismuis, egel en konijn. Er zijn geen populaties aanwezig van soorten vleermuizen. Het perceel wordt niet door vleermuizen als foerageergebied gebruikt.

5.6. Reptielen en amfibieën.

Er is binnen het perceel geen populatie aanwezig van de zandhagedis *Lacerta agilis*. In de directe omgeving komt de zandhagedis evenmin voor. Het perceel fungeert dan ook niet als foerageergebied of overwinteringsgebied voor de soort.

Hetzelfde kan worden gesteld met betrekking tot de rugstreeppad *Bufo calamita*. De soort komt binnen het perceel niet voor.

Er komt derhalve geen enkele soort uit deze diergroepen binnen het perceel voor.

5.7. Ongewervelden.

Binnen het perceel komen tal van soorten ongewervelden voor. Er is echter geen enkele soort aangetroffen die beschermd is door de Flora- en faunawet, of die gemeld is op een van de Rode-lijsten van kwetsbare of bedreigde diersoorten.

6. Een effectbeoordeling van de uitvoering van het plan op de beschermde natuurwaarden.

6.1. Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

6.1.1. Begrenzing.

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het gedeelte van het bos van Oost-Vlieland dat gelegen is tussen de bebouwing van het dorp en de Kampweg is buiten het Natura2000-gebied gehouden. De Kampweg, ten oosten van het plangebied, vormt de grens met het Natura2000-gebied. Het bos ten oosten van de Kampweg valt derhalve binnen de grenzen van het Natura2000-gebied.

6.1.2. Relevante instandhoudingsdoelen.

In het kader van *externe werking* is het verplicht na te gaan in hoeverre de uitvoering van het plan kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen binnen het Natura2000-gebied. Van belang is dan ook aan te geven welke instandhoudingsdoelen binnen het Natura2000-gebied, en binnen een afstand van 500 meter van het plangebied, voorkomen. Effecten op instandhoudingsdoelen, die niet voorkomen binnen een afstand van 500 meter van het plangebied, zijn uitgesloten daar de afstand van het plangebied tot deze instandhoudingsdoelen te groot is. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* zijn weergegeven in § 4.3. De doelen vallen uiteen in habitattypen, habitatrichtlijn-soorten en vogelrichtlijn-soorten (broedvogels en trekvogels).

Habitattypen.

Het bosperceel direct ten oosten van het plangebied en ten oosten van de Kampweg betreft een perceel met voornamelijk loofhout. Het perceel maakt deel uit van habitatype H2180A – Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied (droog) en habitatype H2180B – idem (vochtig). Dit habitatype is het enige type dat voorkomt binnen een afstand van 500 meter van het plangebied. Andere habitattypen komen in de omgeving van het plangebied niet voor, en zijn voor deze effectbeoordeling niet relevant.

Habitatrichtlijn-soorten.

De enige habitatrichtlijn-soort binnen Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, de groenknolorchis *Liparis loeselii*, komt uitsluitend voor in de Kroonspolders en op de Vliehors, derhalve op een afstand van vele kilometers van het plangebied. Een effect van de uitvoering van het plan op de groenknolorchis is uitgesloten.

Vogelrichtlijn-soorten broedvogels.

De Vogelrichtlijn-soorten broedvogels (lepelaar, bruine kiekendief, blauwe kiekendief, porseleinhoen, kluut) zijn allen vogels van open terreinen. Ze broeden op Vlieland in het open duingebied of in getijdengebied. In bosgebieden komen de soorten niet voor. Geen van de soorten broedt binnen een afstand van 500 meter van het plangebied. Een effect van uitvoering van het plan op deze soorten is uitgesloten.

Vogelrichtlijn-soorten trekvogels.

De soorten uit deze categorie zijn vogelsoorten van open terreinen, zoals duinen en getijdengebieden. De soorten komen niet voor in bossen. Geen van de soorten komt voor in terreinen binnen een afstand van 500 meter van het plangebied. Een effect van uitvoering van het plan op deze soorten is uitgesloten.

Samengevat.

Voor het beoordelen van een mogelijk effect van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* is uitsluitend habitatype H2180A en

B relevant. Dit is de enige van de instandhoudingsdoelen die binnen een afstand van 500 meter van het plangebied voorkomt.

6.1.3. Het effect van de uitvoering van het plan op habitatype H2180A en B.

De uitvoering van het plan geschiedt binnen het plangebied, echter buiten de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Habitatype H2180A en B zijn gedefinieerd op basis van hun vegetatiekundige samenstelling. Bij de aanleg van een extra tennisbaan binnen het plangebied verandert niets aan de vegetatiekundige samenstelling van het perceel beoosten de Kampweg dat deel uitmaakt van het habitatype. Er is geen sprake van aantasting van de vegetatie van het perceel beoosten de Kampweg. Het habitatype gaat niet in oppervlak of kwaliteit achteruit. Er is derhalve geen sprake van een significant negatief effect van de uitvoering van het plan op habitatype H2180.

Er moet echter op worden gewezen dat het loofbos beoosten de Kampweg een zekere relatie heeft met het loofbosgedeelte binnen het plangebied. Beide bosgedeelten vormen zowel in hydrologische zin als wat betreft de broedvogels een samenhang. Voor vogels uit het bosperceel beoosten de Kampweg is het vochtige loofbos binnen het plangebied van belang als foerageergebied. Het gaat daarbij om kwetsbare soorten als houtsnip en wielewaal. Aanleg van de tennisbaan in dit vochtige loofbosgedeelte kan tot gevolg hebben dat het bos beoosten de Kampweg minder aantrekkelijk wordt als broedgebied voor deze kwetsbare soorten. Er is dan sprake van kwaliteitsverlies van het habitat binnen het Natura2000-gebied. Van een *significant* negatief effect op het habitatype binnen Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* is echter in strikte zin geen sprake, enerzijds omdat de kwaliteitsbeoordeling vooral geschiedt op vegetatiekundige aspecten en anderzijds omdat het habitatype binnen de bossen van Vlieland op veel plaatsen voorkomt. Er is dan ook geen sprake van een overtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 indien er voor wordt gekozen een extra tennisbaan binnen het vochtige loofbos wordt aangelegd. Desondanks wordt hier geadviseerd dit loofbosgedeelte van het plangebied niet te gebruiken voor de aanleg van een tennisbaan.

6.1.4. Cumulatieve effecten.

Er zijn geen plannen tot uitvoering van andere projecten in de ruime omgeving van het plangebied. Er is geen sprake van cumulatie van effecten als gevolg van de uitvoering van meerdere projecten.

6.1.5. Conclusies.

Geconcludeerd wordt dat de aanleg van een extra tennisbaan binnen het plangebied mogelijk is zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

6.2. Flora- en faunawet.

6.2.1. Strikt beschermde soorten.

Binnen het plangebied en in de directe omgeving ervan komen geen door de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten voor. Er zijn geen populaties aanwezig van de zandhagedis, de rugstreepdier of van vleermuizen.

6.2.2. Soorten van categorie 2 van de AMvB.

Er komen binnen het plangebied geen soorten voor van categorie 2 van de AMvB, de categorie met soorten waarvoor de *zorgplicht* en het beginsel van *zorgvuldig handelen* geldt.

6.2.3. Licht beschermde soorten.

Een aantal soorten uit categorie 1 van de AMvB komt binnen het plangebied voor. Het gaat met name om enkele soorten algemene kleine zoogdieren. Deze soorten genieten bescherming indien de uitvoering van het plan de goede staat van instandhouding van deze soorten op Vlieland in gevaar brengt. Indien dit niet het geval is geldt op voorhand vrijstelling van de Flora- en faunawet. Voor de

betreffende kleine zoogdieren zal de uitvoering van het plan niets veranderen aan de goede staat van instandhouding. De vrijstelling van de Flora- en faunawet is derhalve van toepassing.

6.2.4. Broedvogels.

Broedvogels vormen een eigen categorie binnen de Flora- en faunawet. In de praktijk worden ze behandeld in overeenstemming met de soorten uit categorie 2 van de AMvB. Dit betekent dat bij de uitvoering van het plan rekening gehouden moet worden met de *zorgplicht* en met het beginsel van *zorgvuldig handelen*.

De aanleg van een extra tennisbaan is alleen mogelijk als binnen het plangebied een oppervlakte bos wordt gekapt, en het vrijkomende terrein wordt heringericht. Afhankelijk van de locatie is het nodig de bodem af te vlakken en de oorspronkelijke geomorfologie te veranderen. De aan te leggen tennisbaan heeft een oppervlak van 670 m². Daarnaast is rondom de tennisbaan nog een grasstrook gewenst met ruimte voor het plaatsen van een hoge afrastering.

Voor broedvogels is het gevolg een verlies van een gering oppervlak broedgebied. Daarnaast moet rekening worden gehouden met een verlies aan kwaliteit als broedgebied van het bos direct grenzend aan de nieuwe tennisbaan, dit in relatie met het toekomstig gebruik van de baan. Het plangebied is betrekkelijk rijk aan broedvogels. Er komen echter uitsluitend algemene en weinig kwetsbare soorten voor, waarvoor een goede staat van instandhouding geldt. De aanleg van de tennisbaan verandert deze goede staat van instandhouding voor deze soorten niet. Er zal na de aanleg van de baan voor deze soorten voldoende broedgelegenheid in de omgeving overblijven.

Hierboven is echter al aangegeven dat het plangebied van belang is als foerageergebied voor enkele kwetsbare soorten uit aangrenzend bospercelen. Het gaat dan onder meer om de houtsnip en de wiewaai, maar ook om de in de percelen ten zuiden van het plangebied broedende zwarte mees. De aanleg van een extra tennisbaan binnen het plangebied kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van aangrenzende bospercelen als broedgebied voor kwetsbare broedvogels. Dit kan het geval zijn als het waardevolle loofbos binnen het plangebied als locatie voor de tennisbaan wordt gekozen, of als de nieuwe tennisbaan op een locatie direct grenzend aan de andere percelen wordt gelegd. Indien het mogelijk is een locatie voor de tennisbaan zodanig binnen het plangebied te kiezen dat waardevol loofbos binnen het plangebied wordt gespaard én zodanig dat uitstraling door het gebruik van de baan met negatieve effecten naar aangrenzende percelen wordt voorkomen, zullen kwetsbare broedvogels geen hinder van de nieuwe baan ondervinden. Er blijft dan voor deze soorten in voldoende mate broedgebied en leefruimte over. Voldaan wordt dan aan het beginsel van *zorgplicht*. Zie voor een analyse van de mogelijke locaties hieronder.

Met betrekking tot het beginsel van *zorgvuldig handelen* is het van belang het verstoren van het broedproces van vogels te voorkomen. Geadviseerd wordt daarom het plan niet ten uitvoer te brengen binnen het broedseizoen van de vogels (15 maart – 15 augustus).

6.2.5. Conclusies.

Geconcludeerd wordt dat de aanleg van een extra tennisbaan binnen het plangebied mogelijk is, mits het ecologisch waardevolle loofbos binnen het plangebied wordt gespaard, en de locatie zodanig wordt gekozen dat een negatieve uitstraling van het gebruik van de baan op kwetsbare broedvogels buiten het plangebied wordt voorkomen. Indien dit mogelijk is wordt voldaan aan het beginsel van *zorgplicht*. Ook met betrekking tot de Flora- en faunawet is geen sprake van het ontstaan van cumulatieve effecten in verband met andere in de omgeving uit te voeren plannen. Indien een geschikte locatie binnen het plangebied wordt gevonden, is de uitvoering van het plan niet strijdig met de Flora- en faunawet en is de aanvraag van een ontheffing van de wet niet nodig.

6.3. Ecologische Hoofdstructuur.

Het bosgedeelte van het plangebied maakt deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. De kavel waarop het zwembad en het huidige terrein van TCV'91 staat, valt daar echter buiten. Indien de tennisbaan buiten de grenzen van de kavel wordt gerealiseerd gaat een oppervlak van de EHS als natuurgebied verloren. Dit verlies moet worden gecompenseerd door elders vergelijkbaar natuurterrein aan de EHS toe te voegen, terrein derhalve dat nu nog niet tot de EHS behoort. Binnen de gemeente Vlieland zijn deze mogelijkheden echter afwezig, daar vrijwel alle niet bebouwde delen van het eiland al tot de EHS behoren. Compensatie is tevens mogelijk door het storten voor een compensatiebedrag in een groenfonds. Dit bedrag wordt berekend als een gangbare prijs voor landbouwgrond met toevoeging van een percentage voor verlies van moeilijk vervangbare natuur. Het bedrag geldt voor het oppervlak aan EHS-terrein dat verloren gaat, en betreft dan ook uitsluitend terrein binnen het plangebied, dat buiten de grenzen van de kavel valt.

Met betrekking tot de EHS kunnen tevens mitigerende maatregelen worden voorgesteld om negatieve effecten op de natuurwaarden van uitvoering van het plan te verminderen. Hier kunnen als mitigerende maatregelen worden genoemd:

- het sparen van het ecologisch waardevolle loofbosgedeelte van het perceel, zoals hierboven al beschreven.
- het inrichten van de ruimte rondom de nieuwe tennisbaan, zodanig dan negatieve effecten voor kwetsbare broedvogels in de omgeving worden voorkomen (zie hierna).

7. Een analyse van de locatiekeuze.

7.1. Overwegingen.

Met betrekking tot de locatiekeuze voor de aanleg van een derde tennisbaan binnen het plangebied komen de volgende overwegingen naar voren:

- De aanleg van de extra baan binnen het plangebied is mogelijk zonder negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Geadviseerd wordt het vochtige loofbos in het zuidoosten van het plangebied te sparen, al kan dit niet gelden als een eis vanuit Natura2000.
- De aanleg van de derde baan binnen het plangebied is mogelijk zonder strijdigheid met de Flora- en faunawet, mits een locatie wordt gevonden waarbij het voor broedvogels belangrijke vochtige loofbos wordt gespaard en mits er geen negatieve effecten zijn op de geschiktheid van aangrenzende percelen als broedlocatie voor kwetsbare soorten broedvogels als gevolg van uitstraling naar buiten door het gebruik van de nieuwe baan. Indien dit mogelijk is, is het niet nodig een ontheffing van de wet aan te vragen.
- Door de aanleg van de derde baan gaat een gering oppervlak EHS-gebied verloren, voor zover de baan wordt aangelegd buiten de kavel met bestaande bebouwing. Het is nodig dit verlies te compenseren. De randvoorwaarden van de Flora- en faunawet kunnen ook als mitigerende maatregel in het kader van de EHS gelden.

Met deze uitgangspunten in gedachte kan binnen het plangebied worden gezocht naar locaties die passen binnen de gestelde overwegingen. De volgende uitgangspunten kunnen daarbij gelden:

- De oostelijke helft van het plangebied is niet geschikt als locatie voor de baan. Dit gebied bestaat deels uit ecologisch waardevol loofbos en ligt dicht bij de Kampweg, waarbij een negatieve uitstraling naar percelen ten oosten van de Kampweg mogelijk is.
- De derde tennisbaan kan het beste worden aangelegd in delen van het perceel dat is ingeplant met naaldbos. Dit bos is in ecologisch opzicht weinig waardevol.
- De voorkeur gaat uit naar een locatie grenzend aan het bestaande complex van tennisbanen. De aantasting van de kwaliteit van het aangrenzende bos is dan minimaal.
- De derde tennisbaan moet kunnen worden bereikt vanuit het bestaande complex van tennisbanen. De toegang tot het terrein kan dan geschieden via de bestaande toegangsweg. Het is niet wenselijk door het bos een nieuwe toegangsweg tot de nieuwe baan te creëren.

Op basis van het bovenstaande komen twee locaties naar voren die geschikt zijn voor de aanleg van de nieuwe baan. Beide locaties liggen grenzend aan het bestaande complex. Een verschil is wel dat de nieuwe baan op beide locaties een oost-west richting zal krijgen. De huidige banen liggen noord-zuid.

Locatie 1. Deze locatie ligt ten oosten van het clubhuis, en ten zuiden van het zwembad. Een voordeel van deze locatie is, dat deze voornamelijk binnen de grenzen van de bebouwingkavel ligt. Compensatie in het kader van de EHS is dan niet of nauwelijks nodig. De locatie grenst aan bestaande bebouwing en is bereikbaar vanuit het bestaande terrein van TCV'91. Een nadeel is echter dat deze locatie betrekkelijk dicht bij het waardevolle vochtig loofbos in het zuidoosten van het plangebied ligt. Een ander nadeel is dat binnen deze locatie een duin van ongeveer 2 meter hoog ligt. De aanleg van de baan op deze locatie betekent dat het duin moet worden afgegraven, hetgeen een aantasting van de oorspronkelijke geomorfologie inhoudt, en bovendien relatief duur is. Ook zijn negatieve effecten op de waterhuishouding van het aangrenzende bebouwde terrein niet uit te sluiten.

Locatie 2. Deze locatie ligt ten zuiden van de twee bestaande tennisbanen en grenst direct aan het bestaande complex. De locatie is vanuit het bestaande terrein gemakkelijk bereikbaar. Een voordeel is dat de bodem er betrekkelijk vlak is, al is er een kleine duinrand aanwezig. Voor de aanleg hier is het niet nodig grote ingrepen in de geomorfologie te plegen. De aanleg op deze plaats kan tot gevolg hebben dat de westelijke uitloper van het greppelstelsel wordt opgeheven. Dit gedeelte van het greppelstelsel is in ecologisch opzicht echter niet waardevol. Bovendien treedt daarbij geen verandering in de hydrologie van het perceel op. De uitstraling door het gebruik van de nieuwe baan

naar buiten blijft op deze locatie beperkt tot ecologisch weinig waardevol bosgebied ten westen en zuiden ervan. Er zijn geen negatieve effecten op waardevol bosgebied te verwachten. Een nadeel is wel dat de locatie grotendeels binnen de EHS ligt, en compensatie voor verlies aan oppervlak natuur nodig is.

De aanleg van de tennisbaan is op beide locaties mogelijk, zonder strijdigheid met Natura2000 of de Flora- en faunawet. De voorkeur gaat echter uit naar locatie 2, daar aanleg op deze locatie negatieve effecten op de natuurwaarden zo veel mogelijk beperkt. Wel wordt geadviseerd tussen de aanleg van de baan op deze locatie en de verharde paden die het plangebied flankeren een groenstrook te handhaven.

8. Samenvatting.

Dit rapport betreft een analyse van de mogelijkheden tot de aanleg van een derde tennisbaan in het bosperceel ten oosten van Oost-Vlieland, waarin het bestaande complex van tennisbanen al ligt. Het perceel bestaat uit een kavel waarin naast de bestaande tennisbanen ook het zwembad ligt. Het overige deel van het perceel bestaat uit een deel naaldbos en een deel loofbos. Ecologisch waardevol is het vochtige loofbosgedeelte in het zuidoosten van het perceel.

De aanleg van de derde baan is mogelijk zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het plangebied maakt geen deel uit van het Natura2000-gebied maar grenst er direct aan. Het enige instandhoudingsdoel dat in de directe omgeving voorkomt is habitattype H2180A en B – Bebest duin van het Atlantische, continentale en boreale gebied (droog en vochtig). De aanleg van een derde tennisbaan binnen het plangebied heeft geen significant negatief effect op het habitattype.

De aanleg van een derde baan is mogelijk zonder strijdigheid met de Flora- en faunawet. Van de door de wet beschermde soorten komen binnen het plangebied en in de directe omgeving alleen broedvogels voor. Binnen het plangebied betreft het uitsluitend algemene en niet kwetsbare soorten. In aangrenzende percelen wordt gebroed door kwetsbare soorten als houtsnip, wielwaal en zwarte mees, die bovendien delen van het plangebied als foerageergebied gebruiken. Het gaat dan voornamelijk om het vochtige loofbos. Voorwaarde voor de aanleg van de derde baan is dat aan de geschiktheid van het bos als broed- en foerageergebied geen afbreuk wordt gedaan. Indien hieraan kan worden voldaan is de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de aanleg van de baan niet nodig.

Twee locaties worden aangegeven die voldoen aan de voorwaarden. Locatie 1 ligt ten oosten van het clubhuis van de tennisvereniging en grenst aan de bebouwing van het zwembad. Locatie 2 grenst direct aan het bestaande complex van tennisbanen en ligt er ten zuiden van. Beide locaties zijn vanuit het bestaande complex te bereiken, zodat de aanleg van een nieuw toegangspad naar de baan niet nodig is. Gebruik kan worden gemaakt van het bestaande toegangspad aan de westzijde van het complex. De voorkeur gaat uit naar een locatie die grenst aan bestaande bebouwing. Een uitstraling van het gebruik van de baan naar buiten met negatieve effecten op de natuurwaarden is dan zo veel mogelijk uitgesloten. Beide locaties voldoen hieraan.

De aanleg van de tennisbaan heeft op beide locaties voordelen en nadelen. Een voordeel van locatie 1 is dat deze grotendeels binnen de bebouwingskavel valt, zodat compensatie voor verlies van oppervlak natuur in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur niet nodig is. Locatie 2 ligt binnen de grenzen van de EHS, zodat voor de aanleg van de baan compensatie nodig is. Locatie 2 heeft echter in ecologisch opzicht de voorkeur, en is gezien de ligging naast de bestaande banen ook voor de gebruiker het meest voor de hand liggend. Geadviseerd wordt wel in geval van locatie 2 tussen de nieuwe baan en de verharde paden rondom het plangebied een groenstrook te handhaven.

9. Literatuur.

- Aptroot A., et al.*, 1998. Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.
- Beenen, R.*, 1998. Soortbeschermsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Buro Bakker*, 2007. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Vlieland 2006 – 2007. Buro Bakker adviesburo voor ecologie, Assen.
- Dijkssen, L.J. & B.J.Koks*, 2001. Broedvogelmonitoring in het Nederlandse Waddengebied in 2000. Monitoringrapport 2001/09. SOVON, Beek-Ubbergen.
- DLG*, 2012. Concept-beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Vlieland, incl. concept-habitattypenkaart. Dienst Landelijk Gebied, Leeuwarden.
- Hustings F., C.van Turnhout, R.L.Vogel en M.van der Weide*, 1997. Aantalsontwikkelingen van karakteristieke broedvogels op de Nederlandse Waddeneilanden. – In: T.M.van der Have en E.R.Osieck (red.). Aantalsontwikkelingen en beheersmaatregelen voor karakteristieke vogels van het Waddengebied. Technisch Rapport 18. Vogelbescherming Nederland, Zeist 49 – 114.
- Hustings, F en J.W.Vergeer*, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée*, 2003. Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée*, 2004. Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W.Stouthamer*, 2006. Flora van Vlieland. ongepubliceerd. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal*, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie*, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-uitgeverij, EIS-Nederland; Leiden.
- Ministerie LNV*, 1991. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddenzee' als Speciale Beschermingszone, Nr. J.9115397, d.d. 8 november 1991. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie LNV*, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004a. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2009a. Aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Ministerie van LNV*, 2009b. Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Natuurcompendium*, 2003. Natuur in cijfers. Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003
- SOVON*. Broedvogelinventarisatie duinen Vlieland in 2005.
- Westhoff, V. en M.F.van Oosten*, 1991. De Plantengroei van de Waddeneilanden. KNNV-Utrecht.
- Zuiderwijk, A.*, 2001. Zoektocht naar zandhagedissen op Waddeneilanden. Meetnet reptielen, Nieuwsbrief 21: 13-14.

Bijlage.

Tabel 1. Vegetatieopname van het plangebied.
Gebruik is gemaakt van de vegetatieschaal van Tansley.

Deze luidt als volgt:

d = dominant

a = abundant

f = frequent

o = occasional

r = rare

s = sparce

l = local (in combinatie met andere codes).

Bosperceel tennisbaan Vlieland.

Inventarisatie 10 juli 2012

Vegetatie.

Gebruikte schaal: Tansley

Bedekking boomlaag: 70%

Bedekking struiklaag: 25%

Bedekking kruidlaag: 20%

Bedekking moslaag: 70%

soort	wetenschappelijke naam	bedekking		
		boomlaag	struiklaag	kruidlaag
gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	r	r	r
gewoon struisgras	<i>Agrostis capillaris</i>			o
hoog struisgras	<i>Agrostis gigantea</i>			s
look zonder look	<i>Alliaria petiolata</i>			s
zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	o	r	
Drents krentenboompje	<i>Amelanchier lamarckii</i>		r	r
reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i>			r
spiesmelde	<i>Atriplex prostrata</i>			r
madelief	<i>Bellis perennis</i>			r
ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	o		
zachte berk	<i>Betula pubescens</i>	o	f	o
<i>gewoon dikkopmos</i>	<i>Brachythecium rutabulum</i>			o
hennegras	<i>Calamagrostis canescens</i>			r
duinriet	<i>Calamagrostis epigejos</i>			a
struikhei	<i>Calluna vulgaris</i>			s
haagwinde	<i>Calystegia sepium</i>			s
<i>grijs kronkelsteeltje</i>	<i>Campylopus introflexus</i>			r
<i>gewoon kronkelsteeltje</i>	<i>Campylopus pyriformis</i>			r
herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>			r
zandzegge	<i>Carex arenaria</i>			a
zwarte zegge	<i>Carex nigra</i>			r
drienervige zegge	<i>Carex trinervis</i>			r
tamme kastanje	<i>Castanea sativa</i>			s
gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum vulgare</i>			s
akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>			s

Vervolg tabel 1.

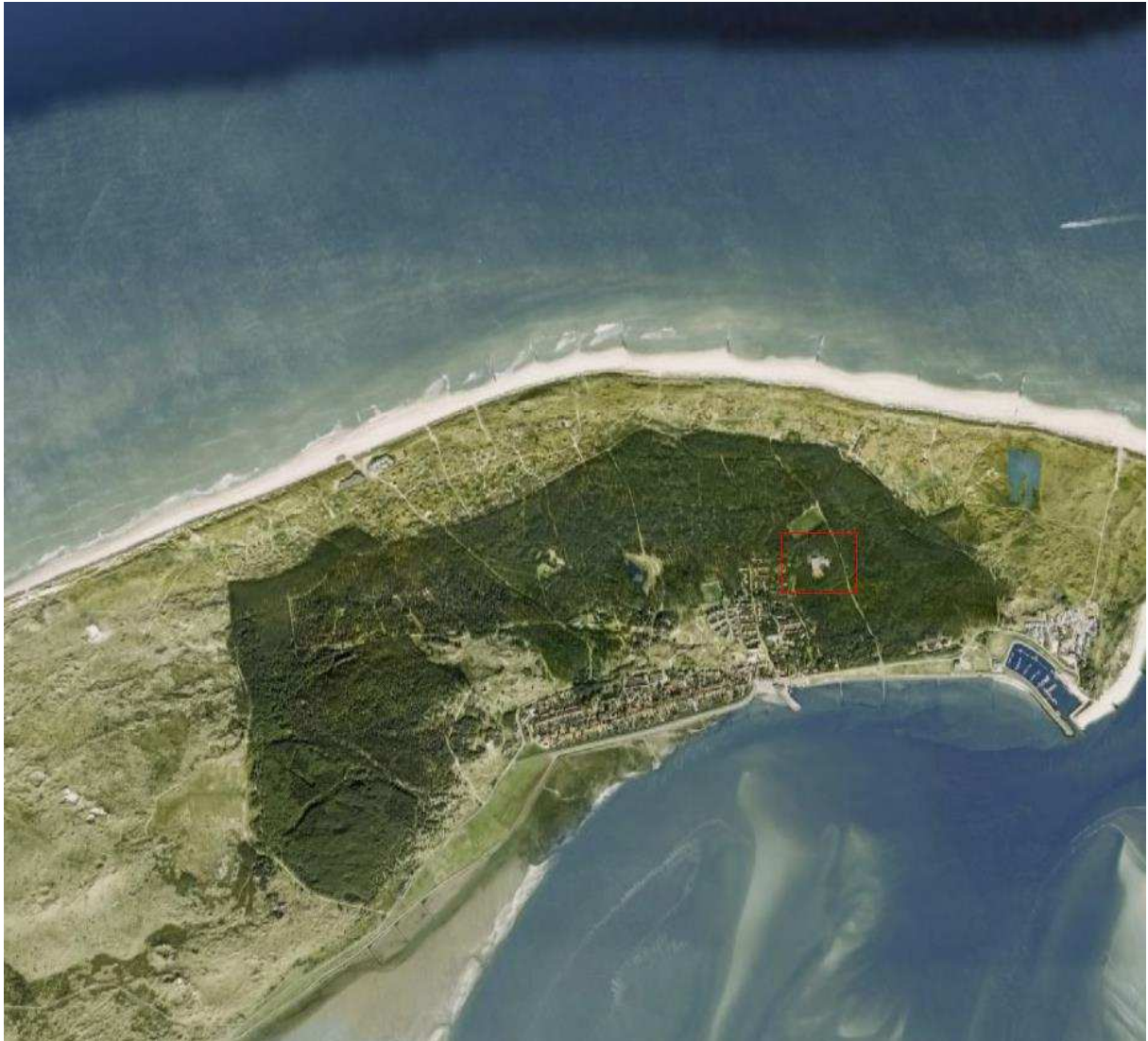
		boomlaag	struiklaag	kruidlaag
Canadese fijnstraal	<i>Conyza canadensis</i>			s
hazelaar	<i>Corylus avellana</i>		r	
liggende dwergmispel	<i>Cotoneaster horizontalis</i>			r
eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>		r	r
klein streepzaad	<i>Crepis capillaris</i>			s
kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>			r
<i>gaffeltandmos</i>	<i>Dicranum scoparium</i>			a
brede stekelvaren	<i>Dryopteris dilatata</i>			r
kweek	<i>Elytrigia repens</i>			r
kraaihei	<i>Empetrum nigrum</i>			s
tuinwolfsmelk	<i>Euphorbia peplus</i>			r
<i>fijn laddermos</i>	<i>Eurhynchium praelongum</i>			o
fijn schapengras	<i>Festuca filiformis</i>			f
beemdlangbloem	<i>Festuca pratensis</i>			s
roodzwenkgras	<i>Festuca rubra</i>			o
zachte hennepnetel	<i>Galeopsis mollis</i>			s
kleefkruid	<i>Galium aparine</i>			s
geel walstro	<i>Galium verum</i>			r
zachte ooievaarsbek	<i>Geranium molle</i>			r
kleine ooievaarsbek	<i>Geranium pusillum</i>			s
robertskruid	<i>Geranium robertianum</i>			r
hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>			s
klimop	<i>Hedera helix</i>			r
gewone berenklaauw	<i>Heracleum sphondylium</i>			s
schermhavikskruid	<i>Hieracium umbellatum</i>			s
gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>			o
zachte witbol	<i>Holcus mollis</i>			s
kruipertje	<i>Hordeum murinum</i>			s
<i>gewoon klauwtjesmos</i>	<i>Hypnum cupressiforme</i>			a
<i>heideklauwtjesmos</i>	<i>Hypnum jutlandicum</i>			a
gewoon biggenkruid	<i>Hypochaeris radicata</i>			o
hulst	<i>Ilex aquifolium</i>		r	o
pitrus	<i>Juncus effusus</i>			r
akkerkool	<i>Lapsana communis</i>			s
kleine leeuwentand	<i>Leontodon saxatilis</i>			r
hartgespan	<i>Leonurus cardiaca</i>			s
gewone margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>			s
<i>kussentjesmos</i>	<i>Leucobryum glaucum</i>			f
vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>			s
Engels raai gras	<i>Lolium perenne</i>			r
wilde kamperfoelie	<i>Lonicera periclymenum</i>			f
gewone rolklaver	<i>Lotus corniculatus</i>			r
gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>			f
veelbloemige veldbies	<i>Luzula multiflora</i>			r
<i>gewoon sterrenmos</i>	<i>Mnium hornum</i>			a
pijpenstro	<i>Molinia caerulea</i>			r
beklierde duizendknoop	<i>Persicaria lapathifolia</i>			s
timotee gras	<i>Phleum pratense pratense</i>			s
klein timotee gras	<i>Phleum pratense serotina</i>			s

Vervolg tabel 1.

		boomlaag	struiklaag	kruidlaag
fijnspar	<i>Picea abies</i>		r	
blauwspar	<i>Picea pungens</i>		s	
Sitkaspar	<i>Picea sitchensis</i>	a	f	r
Oostenrijkse den	<i>Pinus nigra nigra</i>	a	o	r
zeeden	<i>Pinus pinaster</i>		s	
<i>glanzend platmos</i>	<i>Plagiothecium denticulatum</i>			r
<i>gerimpeld platmos</i>	<i>Plagiothecium undulatum</i>			r
smale weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>			r
grote weegbree	<i>Plantago major</i>			r
straatgras	<i>Poa annua</i>			r
veldbeemdgras	<i>Poa pratensis</i>			o
ruw beemdgras	<i>Poa trivialis</i>			o
varkensgras	<i>Polygonum aviculare</i>			r
eikvaren	<i>Polypodium vulgare</i>			s
<i>fraai haarmos</i>	<i>Polytrichum formosum</i>			o
<i>zand-haarmos</i>	<i>Polytrichum juniperinum</i>			r
grauwe abeel	<i>Populus x canescens</i>		s	
tormentil	<i>Potentilla erecta</i>			s
vijfvingerkruid	<i>Potentilla reptans</i>			r
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>		a	o
<i>groot laddermos</i>	<i>Pseudoscleropodium purum</i>			r
zomereik	<i>Quercus robur</i>	a	o	o
scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>			s
kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>			s
<i>haakmos</i>	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>			f
rode ribes	<i>Ribes sanguineum</i>		s	
hondsroos	<i>Rosa canina s.l.</i>		r	
rimpelroos	<i>Rosa rugosa</i>		s	
braam	<i>Rubus fruticosus s.l.</i>			o
veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>			r
schapezuring	<i>Rumex acetosella</i>			s
krulzuring	<i>Rumex crispus</i>			s
ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>			s
kraakwilg	<i>Salix fragilis</i>		s	
kruipwilg	<i>Salix repens</i>		s	s
vlier	<i>Sambucus nigra</i>		s	
klein kruiskruid	<i>Senecio vulgare</i>			s
dagkoekoeksbloem	<i>Silene dioica</i>			r
gewone raket	<i>Sisymbrium vulgare</i>			s
bitterzoet	<i>Solanum dulcamara</i>			r
akkermelkdistel	<i>Sonchus arvensis arvensis</i>			r
gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>			r
lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>		a	o
Zweedse lijsterbes	<i>Sorbus intermedia</i>		s	
moerasandoorn	<i>Stachys palustris</i>			s
vogelmuur	<i>Stellaria media</i>			s
sneeuwbes	<i>Symphoricarpus albus</i>		s	
geelgroen afrikaantje	<i>Tagetes minuta</i>			s
moederkruid	<i>Tanacetum parthenium</i>			s
paardebloem	<i>Taraxacum officinale</i>			r

Vervolg tabel 1.

		boomlaag	struiklaag	kruidlaag
taxus	<i>Taxus baccata</i>			s
kleine klaver	<i>Trifolium dubium</i>			r
rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>			r
witte klaver	<i>Trifolium repens</i>			r
grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>			r
mannetjesereprijs	<i>Veronica officinalis</i>			s
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>			r
vogelwikke	<i>Vicia cracca</i>			r
langbaardgras	<i>Vulpia myuros</i>			r

Kaart 1. Ligging van het plangebied op Vlieland (rood kader).

Kaart 2. Het plangebied.

Rode lijn: begrenzing van het plangebied en van de bebouwingskavel in het plangebied.

De beide tennisbanen liggen in het zuidelijke deel van de bebouwingskavel. Het gebouw benoorden ervan is het zwembad.

Blaauwe lijnen: ontwateringsgreppels.

Kaart 3: De vegetatiestructuur van het plangebied.

Grijs: naaldbos.

Lichtbruin: droog loofbos.

Blauw: vochtig loofbos.

Geel: terreingedeelte met elementen van duinvegetaties.

Groen: korte graslandvegetaties en randzones.

Bruin: aangeplant struweel.

Kaart 4. Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

Gele lijn: grens met het Natura2000-gebied. Het bos ten oosten van de gele lijn maakt deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

Bruin: Habitatype H2180A en B – Bebest duin van het Atlantische, continentale of boreale gebied (A: droog; B vochtig).

Kaart 5. Mogelijke locaties voor de aanleg van een derde tennisbaan (geel kader).
Locatie 1: ten zuiden van het zwembad.
Locatie 2: ten zuiden van de bestaande tennisbanen.